

EGY ÉLETSORS A SOK TÍZEZERBŐL

2006. július 16-án készült videofelvétel alapján lejegyezte Dulka Andor

Dulka Andor dél-bánsági, úrményházi pedagógus, történelemtanár, s ezt a sorsot, hivatást feleségével együtt önként vállalta több mint másfél évtizede, átköltözve Bácskából a szórványba, Dél-Bánságba.

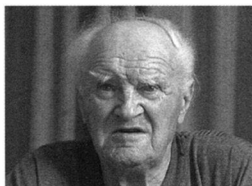
– Hogy miért tette? Erről így vall:

„A VMDK tanácsstagjaként magamban felvállaltam, hogy ezt a sokat szenvedett, kisebbségi sorban oly sokszor megalázott és meghurcolt magyarságot legjobb képességeim szerint szolgálom.”

VISNYEI JÓZSEF

(Csurog, 1921. augusztus 10. –
Ürményháza, 2006. augusztus 26.)

Visnyei Józsefet 1996 őszén ismertem meg Ürményházán. Amikor kiderült származása, története, azt is megtudtam, hogy addig sem saját, sem családja történetéről senkinek sem beszélt. Az első rábeszélési kísérleteket, hogy miért nem beszél a történetéről, azzal hárította el, hogy „elég volt azt átélni”. Több éves rábeszélés, bátorítás után először 2005. május 2-án vettem föl mintegy két órás videó-vallomását. 2006. július 5-én sorra került egy újabb, kb. egy órás videó-vallomás fölvétele. Ebben a mintegy három órás anyagban az élete minden részletéről szólt. A meghurcoltatásáról, halálra ítéeléséről visszafogottan beszélt, nem tulajdonítva semmi különösöt a vele való történéseknek. Mély hite, vallásossága miatt nem gyűlölt soha senkit – de meg sem bo-

csátott. Elsősorban nem a maga sorsa, hanem az ártatlanul kivégzett édesanyja és öccse miatt.

Tizenkilenc éves korában önkéntes katonának jelentkezett. Egerbe vonult be, majd Kijev környékén a partizántevékenység felszámolása közben megsebesült. Felépülése után a Honvédelmi Minisztériumban küldöncként teljesített szolgálatot. A fronttal nyugatra vonulva hadifogságba esett, majd hazajött Csurogra. Ott letartóztatták. Az újvidéki katonai bíróság halálra ítélte. Néhány nap múlva a Jugoszláv Néphadsereg Katonai Bírósága az ítéletet 20 év börtönre változtatta, és a polgári bíróság jogkörébe utalta. A polgári bíróság a 20 éves börtönbüntetését öt évre csökkentette, amiből három és fél évet a Pozsarevác melletti Zabelán letöltött. Mivel a csurogi magyarságnak megtiltották, hogy visszaköltözzön szülőföldjére, Ürmény-

házára, nagynénjéhez költözött. Itt alapított családot, és szobafestőként dolgozott. Nyugdíjas éveit is Ürményházán töltötte, 2006-ban bekövetkezett haláláig.

RÉSZLET VISNYEI JÁNOS VISSZAEMLEKEZÉSÉBŐL

Csak nem jó szemmel néztek rám. Meg azt hiszem, nem jó szemmel nézik ott a délvidékieket. Nem tudom! Oszt hát az énnekem nem nagyon tetszett. A végén hát én elmentem önként katonának is, meg hát ott a magyarok magyarok voltak. Hát sok Csurogrúl nagyon sok katona volt magyar...

– 2004. december 5-én volt Magyarországon egy népszavazás...

– Hát énnekem az a véleményem, hogy mégis csak magyarok vagyunk, oszt csak

őhozzájuk tartozunk. Az az anyaország. Csak őhozzájuk köllene, hogy tartozzunk. Meg hát ők kellene, hogy legyenek védelmezőink. Én szerintem! Mert az volna (...) Nem kellene eldobni még ezt a kis maroknyi népet is, ami van, hogy most azok legyenek különbek, mint mink. Miért? Hát mink is magyarul beszélünk, meg katolikusok vagyunk. Meg minden, amilyen hit van – létezik az anyaországban, itt is van. Meg hűek. Hát nem lehet mondani, hogy a magyar nép rossz. Itt is – akár Délvidéken, akár Kárpátalján. De hát, ki tudja? Nem mén a fejembe sehogy se. Hogy miért – miért nem kellünk mink? Most, hogy úgy van-e nyilvánítva, hogy nem kellünk, vagy, hogy minek néznek bennünket, nem tudom. Saját fajtáját egy állam nem veszi a szárnya alá.

A bevonuló magyar hadsereg fogadása Délvidéken, 1941.